

Horizon.*taal*

Jaargang 36 nummer 214 Juli-Augustus 2005

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 36ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E-post: horizon.taal@skynet.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 20,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06;

Redactie:

Lode Van de Velde

Medewerkers:

Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, Jean Pierre VandenDaele, Emiel Van Damme, Agnes Geelen, Ivo Durwael, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het bijkomend BTW-tarief van 21%.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

Redactioneel

Ziehier Horizontaal in een nieuw jasje! De vorige lay-out leverde teveel druktechnische problemen op; bij deze zouden die opgelost moeten zijn. De verandering gebeurt wel in het midden van een jaargang, maar waarom wachten als we nu al kunnen verbeteren? (Wij zijn dan ook niet de Europese Unie die het talenprobleem koppig blijft negeren.)

Het nummer begint met een iets gewaagdere tekst over het Engels, waarin ik niet wil pretenderen een linguïst te zijn, doch wel even stilstaan bij een bepaald idee, waarover discussie zeker mogelijk is.

In dit nummer vind je ook een selectie literatuur (goed voor de zomermaanden); in het septembernummer zal dan meer uitgeweid worden over strips die (ook) in het Esperanto verschenen zijn.

Tenslotte mogen de vaste rubrieken niet ontbreken (over het woordenboek en taalproblematiek) en hebben we nog een sportief verslag van een activiteit van de scoutafdeling van de Tiense groep.

Veel leesplezier... en een koele zomer toegewenst...

Lode Van de Velde

Inhoud

Ken je dat gevoel, wanneer je onbewust al een tijdje met een vraag bezig bent, en het plots begint te dagen, en je overvallen wordt door een soort Eureka!-gevoel? Terwijl je niet eens echt aan het piekeren was?

Het overkwam me vorige week. De vraag die me onbewust bezig hield, was eigenlijk: "Hoe komt het dat het Engels zo populair is?" Men spreekt van 'het Engels opdringen aan het volk', maar is het niet het volk dat het Engels met open armen ontvangt? Met als melodie in het achterhoofd *'I love you baby'*, het zinnetje dat de voorbije decennia zowat het vaakst op de radio en televisie te horen was.

De vraag was dus: 'Hoe komt het toch?' Welnu, het antwoord is eenvoudig: **het is een overwegend monosyllabisch taaltje**. Met andere woorden: je hoeft niet over een enorm geheugen of uitzonderlijke intelligentie te beschikken om een mondje Engels te spreken. Ook haar (basis)gramatica is redelijk eenvoudig. Nuance, om boze lezersbrieven te vermijden: de taal ook écht beheérsen is een ander paar mouwen, dat geef ik grif toe. Maar dat geldt voor élke taal, inclusief de eigen moedertaal. Begrijp me dan ook niet verkeerd: ik ben totaal **niet** tegen het Engels. Ik lees graag in het Engels, beluister ook Engelstalige muziek e.d. Maar voor mij is het Engels slechts één van de duizenden talen die deze wereld rijk is. En ik hoop dat al deze talen zullen mogen voortbestaan, zonder te evolueren naar één enkele half-Engelse talensoep.

Uiteraard moet zulk een krasse uitspraak gestaafd worden, liefst met wetenschappelijke bewijzen. Deze zullen zeker gegeven worden. Maar laten we eerst even ons gezond verstand gebruiken. Hoe komt het bijvoorbeeld dat het Latijn niet tot in de lagere klassen van de maatschappij doordrong? Zou, naast de ingewikkelde grammatica, de lengte van de woorden - *Dominus vobiscum* - er ook niet een beetje mee te maken hebben? *Quod erat demonstrandum*.

Regel van drie?

Stelling: zou taal A, waarvan het gemiddelde woord dubbel zo lang is als van taal B, niet dubbel zoveel energie vergen om te leren? En als dubbel zo moeilijk ervaren worden? Volgens mij zou het best kunnen. Als een universiteitsstudent hier nu eens onderzoek over zou doen? In plaats van de taalvaardigheid van ratten te bestuderen...

Dan nu de meer wetenschappelijke 'bewijzen'. Om te beginnen heb ik lijsten gezocht van de meest gebruikte woorden in het Engels, Frans, Duits en Nederlands. Vervolgens heb ik het aantal meerlettergrepige woorden geteld tussen de 100 meest gebruikte woorden. Hierbij komen we tot de volgende tabel:
Hieruit kunnen we op het eerste gezicht afleiden dat het Engels voor 95% monosyllabisch is, terwijl het Duits (zelfde talengroep als het Engels!) en het Frans dit voor slechts 72, respectievelijk 75% zijn. Het Nederlands zit tussen de twee in, met relatief veel drielettergreepwoorden. (Dit is te verklaren omdat de Nederlandse woordenlijst uit louter spreektaal werd opgesteld, zodat woorden als 'eigenlijk, natuurlijk, ...' nogal veel voorkomen. Een andere lijst heb ik helaas niet kunnen terugvinden.)

	Aantal woorden met...		
Taal	1 lettergr.	2 lettergr.	3 lettergr.
Duits	72	27	1
Engels	95	5	-
Frans	75	24	1
Nederlands	86	8	6 (!)

Een beetje verder gekeken...

Toch ben ik met deze tabel niet tevreden, want om een algemeen beeld te krijgen van een taal, kun je moeilijk op de eerste 100 woorden afgaan. Immers, bij de meest voorkomende woorden hebben we onvermijdelijk de

lidwoorden, de voegwoorden en de persoonlijke voornaamwoorden, die in vele talen kleine woordjes zijn.

Laten we daarom de volgende 100 meestgebruikte woorden eens beschouwen, dus de meest gebruikte woorden van de 101e plaats tot de 200e plaats in de rangschikking: We zien nu dat Engels nog voor 85% monosyllabisch blijft, maar het Frans en Duits nog voor slechts minder dan 50%! Het Nederlands blijft tussen de twee inzitten: Een totaal voor de 200 meest gebruikte woorden is dan: Engels 90% monosyllabisch, Nederlands 80%, Frans en Duits 63%. Er is dus wel degelijk een duidelijk verschil.

	Aantal woorden met:			
Taal	1 lettergr.	2 lettergr.	3 lettergr.	4 lettergr.
Duits	47	48	4	1
Engels	85	14	1	-
Frans	48	41	11	-
Nederlands	75	24	1	-

Engels als dé wereldtaal?

Het Engels leren spreken zal dus waarschijnlijk wel meevallen. Hoe zit het dan met het talenprobleem in de wereld? Zou dan niet best iedereen ter wereld dit 'eenvoudig', overwegend monosyllabisch taaltje leren?

Jammer genoeg ligt het niet zo simpel. Een beetje Engels spreken is één ding, het juist spreken, en zoals een echte 'NES'-SY (Native English Speaker) is een andere zaak. Trouwens, als je in Europese instellingen wil werken, doet je talenkennis er vaak minder toe dan je afkomst, want daar worden wel degelijk native speakers gevraagd. Daarbij komt dan nog de lastige spelling van het Engels. Dus zo ideaal is deze taal toch niet, tenminste niet als wereldtaal: Frans, Duits en Nederlands zijn in hoge mate fonetisch, maar dat gaat niet op voor het Engels[1].

Veel belangrijker nog is het culturele aspect van een wereldtaal: samen met het Engels wordt ook de Engelse/Amerikaanse cultuur aangeleerd. Hoe leer je anders Engels zonder Hamlet, the Angry Young Men of Dorian Gray?

Hoeveel Nederlandstalige artiesten hebben niet al te kampen met een verdrukking door Engelstalige muziek op de radio en tv? Hetzelfde geldt voor artiesten in Frankrijk, Duitsland, ... en dat zijn wellicht niet de enige voorbeelden.

Een kleine vergelijking

Er wordt aangenomen dat men 7.500 tot 10.000 woorden zou moeten kennen om 90 tot 95% van een tekst of een gesprek te kunnen begrijpen.[2 3] De exacte cijfers doen er niet toe; het is de grootte-orde die telt. De cijfers zijn berekend voor het leren van Engels en Nederlands als tweede taal. Voor andere talen zal het ongeveer hetzelfde zijn.

... **behalve voor het Esperanto.** Het Esperanto heeft 2759 zogenaamde fundamentele woordstammen. Maar naar schatting zouden 1250 woordstammen al voor 95% volstaan voor het gebruik in het dagelijkse leven. Immers, met een 20-tal voor- en achtervoegsels kan men al snel meer dan 10.000 woorden aanmaken. En dit alles gebeurt voor een iets geoefend spreker volledig automatisch, zelfs op een natuurlijke wijze. Als je het zo bekijkt is Esperanto dan ook minstens 5 keer sneller aan te leren dan een andere taal.

Woordsoorten

Dan nu voor de volledigheid nog een woordje over het aantal lettergrepen van Esperanto-woorden. De meeste woorden bestaan sowieso uit twee lettergrepen. Dan kan je je afvragen, als je het eerste deel van deze tekst opnieuw bekijkt, of dit wel beter is dan bijvoorbeeld het Engels. Het antwoord hierop is zonder meer 'ja'. En wel om deze reden: de eenvoudige uitgang van bijna eender welk Esperantowoord geeft meteen ook de woordsoort weer, en tot op zekere hoogte zelfs de grammaticale functie in de zin. Zo weten we dat een woord dat eindigt op –o een zelfstandig naamwoord is in de nominatief; een woord op –e is een bijwoord, –a een bijvoeglijk naamwoord enzovoort. De uitgang –is voor verleden tijd, –as is voor tegenwoordige tijd, –os voor toekomende tijd. (Denk aan gisteren, vandaag morgen.) Het is door deze uitgang dat een gemiddeld woord 2 à 3 lettergrepen heeft.

Een voorbeeld over het belang van de woordsoorten en de grammaticale functie: ik heb een keer enorm veel moeite gehad om de uitdrukking 'to study abroad' duidelijk te maken aan één van mijn studenten Engels in Japan. Hij kon maar niet begrijpen dat 'abroad' niet het lijdend voorwerp was. Voor hem was 'to study abroad' zoiets als 'to study economics' of 'to study a foreign language'. (In het Nederlands kun je dit vergelijken met 'overzees studeren' tegenover 'economie studeren' of 'Frans studeren'.) Met andere woorden, hij kon maar niet begrijpen dat 'abroad' in deze zin een bijwoord was. (Ik kon het ook niet meteen uitleggen in termen van bijwoord enz. omdat ook die voor hem vreemd waren. Het lesgeven gebeurde volgens een niet-grammaticale, directe methode.)

Nog enkele voorbeeldjes: als we in het Nederlands het woordje 'weg' bekijken, zonder context, weten we niet of het over een *paadje* gaat of over *iets dat er niet meer is*. Als je dan de zin 'Wij zijn weg.' woord per woord naar het Frans vertaald, zou je wel eens à la Marc Sleen tot de uitdrukking 'Nous sommes chemin(s).' kunnen komen. In het Esperanto is het eerste 'vojo', het tweede 'for'. In het Engels is 'saw' zowel een *zaag* (segilo) als *de verleden tijd van zien: zag* (vidis). Het woordje 'drunk' is zowel *zatlap* (ebriulo) als het bijvoeglijk naamwoord *zat* (ebria) als het deelwoord *gedronken* (trinkinta). Zo zijn er nog talloze voorbeelden op te noemen. Dit is ook één van de redenen waarom Esperanto in aanmerking komt om als tussentaal te dienen

bij automatische computervertalingen. Lees hierover bijvoorbeeld het artikel 'Esperanto en computervertalingen' van Klaus Schubert[4] (professor in computerlinguïstiek en technische vertaling).

En tenslotte, maar niet minst belangrijk: Esperanto is niet volks-gebonden! Als je Esperanto leert, leer je niet meteen een lading eeuwenoude cultuur mee. Toch heeft het Esperanto ook een deel originele literatuur, muziek e.d., maar het is de literatuur, muziek, ... van overal ter wereld. Van mensen uit landen van Amerika tot Azië, van Europa tot Afrika. Deze taal heeft dus een internationale cultuur, die een cultuur van verdraagzaamheid, openheid en tolerantie is. En dat kan ook nooit kwaad in deze wereld als je 't mij vraagt.

Lode

[1] At least 3500 common words do not follow the 90 basic English spelling patterns. German has only about 800 such words, Spanish 600 and Italian merely 400. That is why Italian spelling can be mastered quickly while learning to spell English takes a long time and is never quite conquered by millions of learners. (http://www.spellingsociety.org/aboutsss/leaflets/whyeng.php)

[2] Hazenburg & Hulstijn (1996), in a careful study of L2 Dutch university students and their reading needs, demonstrated that a minimum of 10,000 headwords was necessary to understand 90% of the vocabulary needed in university study in Dutch L2, proper names accounting for another 5%. (http://www.lang.ltsn.ac.uk/resources/goodpractice.aspx?resourceid=1420)

[3] Although the English language is made up of over one million individual words, 90% of all written and spoken text consists of just 7,500 words. (http://www.macmillandictionary.com/news-duke-edinburgh-award.htm)

[4] http://www.esperanto.be/fel/nl/esym3.html

Bronnen

Lijst Duitse woorden: Projekt Wortschatz - Universität Leipzig: http://german.about.com/library/blwfreq01.htm

Lijst Engelse woorden: gebaseerd op "1000 Most Common Words in English" (Jerry Jones 2001) (geen verdere gegevens gevonden). http://esl.about.com/library/vocabulary/bl1000_list1.htm

Lijst Franse woorden: Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche: http://eduscol.education.fr/index.php?./D0102/liste-mots-frequents.htm

Lijst Nederlandse woorden: Spreektaal. Woordfrequenties in gesproken Nederlands. (Redactie Eveline D. de Jong) Uitgeverij Bohn, Scheltema & Holkema, Utrecht 1979. ISBN 90 313 0359 3

Falpuŝiĝo

Fundamentaj ŝtonoj de falpuŝiĝo.

Oni povus supozi ke estas facile trovi la ĝustajn nederlandajn vortojn por la Fundamentaj Vortoj, sed tion instruas herezuloj, estante sensciaj muloj. (Ne legu tion kiel insulton al vi! Mi volis nur spriti, nur sugesti konatan diraĵon.). Tute ne estas tiel facile, kaj mi klarigos ĝin per kelkaj ekzemploj.

Unu kialo povas esti ke temas pri malmoderna vorto, vorto pri elmodiĝinta afero. La unua ŝtono de falpuŝiĝo kiun mi renkontis estis *pliko*. Jes, kara, se vi pensas ke vi vere majstras ĉiujn vortojn fundamentajn, kio do estas pliko? La vortoj franca, angla, germana (eĉ rusa kaj pola) vere ne lumigis la kandelon en mia kapo: *plique, plica, Weichselzopf*. Por la angla vorto Albault donas korekton, ĝi devus esti: *Polish ringworm*. Do, ni konsultu niajn antaŭulojn, nederlandajn vortaristojn. En la vortaro de Merkurio (1909) aperas: *zeer hoofd, kletskop*. En la Fundamento Flandra-Holanda de Schoofs, mi trovis *poolse haarvlecht*. Ĉe D. Uitterdijk, en 1925, *Pools hoofdzeer* (mi modernigis la ortografion). La vortareto kiun miaj gepatroj uzis, la ĉarma griza malgranda dika Schidlof's Zakwoordenboek instruas *Poolse vlecht*, sed Van Straeten, en 1936, denove ŝovas *kletskop* antaŭen.

Kaj jen fakte dua kialo de estiĝo de malkomprenoj! En la flandra lingvo (jes, ĝi ekzistas!) *kletskop* estas *kalva kapo* aŭ *kalvulo*, sed... en la nederlanda (konsultu vD) *kletskop* estas sinonimo de *hoofdzeer*, kiu ja ne signifas *kapdoloron* sed vere iun haŭtmalsanon: *favus, tinea*. Tamen, tio ne estas tute ĝusta, ĉar fakte temas pri alia haŭtmalsano. La ĝusta traduko vere estas *Poolse haarvlecht (plica polonica)*. Mia medicina vortaro klarigas: kungluiĝinta stinka harbulo plena de pedikoj (Je via sano!), kaj indikas kiel sinonimon *trichoma*, kaj kiel germanan tradukon *Weichselzopf*. Ĉu vD konas ĝin? Jes, sed vi devas serĉi sub la adjektivo *pools*. Petit Larousse illustré konas *plique* sed aldonas ke tiu vorto estas arĥaika kaj la moderna versio estas *trichoma*.

Alia kialo de problemeco troviĝas en la fakto ke (preskaŭ) ne ekzistas vortparoj (inter du malsamaj lingvoj) kun identa semantika kampo, ... ĉu mi ne rajtas de tempo al tempo montri mian instruitecon? Do, ne ekzistas vortparoj kun signifolistoj kiuj tute kongruas. Eĉ *vader* kaj *father* ne havas identajn semantikajn kampojn! Estas kazoj kie vi en la nederlanda povas uzi *vader* sed ne povas uzi *father* en la angla, kaj inverse.

La fundamento donas, plej ofte, nur vortojn kiel tradukon. Kaj tiam oni alvenas ĉe *krispo*. Denove, fundamentalisto, kio estas *krispo*? Mi ne demandis pri *krispa*, sed nepre pri *krispo*, ĉar en la universala vortaro nepre temas pri substantivo! La franca ekvivalento estus "fraise". Nu, se

mi legas "fraise" mi pensas tuj pri *frago* kaj eventuale pri la nederlanda *fraise* aŭ *frees*, kiu rilatas al la verbo *frezen*. Oficiala korekto de la franca vorto en la Universala Vortaro aldonas iom da klarigoj (anat. et costume). Do pri la *fragoj* mi jam rezignu! Se vi nun turnus vin al vD kaj esploras ĉu iu *fraise* aŭ *frees* ekzistas en la nederlanda lingvo (ne VIA nederlanda lingvo, sed la oficiala) tiam vi jam havos la solvon, aŭ parton de ĝi. La unua *frees* en vD signifas *geplooide halskraag uit XV-de eeuw*. La angla vorto en U.V. estas *ruff*, sed oficiale korektita al *mesentery, ruffle*. Kaj *ruffle* estas *(geplooide) kraag, jabot, kanten manchet* dum *mesentery* estas ankaŭ nederlanda scienca vorto *mesenterium*, por *darmscheil, darmschiel*, la membrano kiu fiksas la intestojn. La germana vorto en U. V. estas *Krause, Gekröse*... do klare ĝi estas la etimo de la esperanta radiko! Logike do ankaŭ la plej fidinda.

Iom da sperto en vortpuzlado, precipe se oni havas en la kapo la adjektivon *krispa* (krispaj haroj: kroeshaar; gekroesd haar) kondukas al la ideo: ĉu ne ekzistas en la nederlanda enigma lingvo iu substantivo *kroes*? Kaj jes, en vD estas trifoje *kroes*, dufoje kiel substantivo, unufoje kiel adjektivo. La adjektivo vere klare parencas, la dua substantivo ankaŭ, sed tamen certe ne estas bona traduko por *krispo*. Mia germana-nederlanda vortaro instruas al mi ke *Gekröse* estas *ingewanden/intestoj*... kaj ne konas *Krause*. Jen do, mi montris al vi du aferojn: unue, ke oni povas senfine diskuti pri vortoj, pri vortlistoj, do pri la Fundamento (do, bone, ke Zamenhof malebligis tion!) due, ke nuraj vortlistoj ne vere taŭgas kiel tradukoj, sed ke oni bezonas difinojn.

Ni iru do al la difinoj. PIV, tre strange, prisilentas la anatomian signifon. Nu ja, *mesoentero* (aŭ la evitinda *mezentero*), trovebla sub *meso*, estas pli taŭga (pli serioza?) vorto, sed... oni almenaŭ povus respekti la Fundament(ec)on, kaj ekzemple citi tiun signifon kiel arĥaikan kun refero al *mesoentero*. La vera antaŭulo de PIV, la vortaro de Kabe, ofta helpilo en embarasaj situacioj, donas jenajn difinojn: "1. Faldoj de la peritoneo, kiuj fiksas la diversajn partojn de la intestoj; 2. Objekto kun multaj faldoj, similante krispon: Oni portis kolumojn-krispojn en la XV kaj XVI jarcento." Jen, mi sentas trankviligita! Finfine mi klare komprenas, kaj akceptas, la rilaton inter *krispo* kaj *krispa*! Kaj kion donas Frans Schoofs por *krispo*? Li indikas: *kroesheid (van haar)*. Laŭ mi: *plooisel* pli taŭgus (vidu vD).

Jen do, kion mi plie montris al vi? Nepre, mi pensas, ke oni bezonas, krom puzlemon, grandan bibliotekon kaj malnovajn trezorojn (Kabe, Verax ktp) por entrepreni la laboron de vortaristo!

Petro De Smedt

ESPERANTO TOT UW DIENST!

Als een Esperantospreker iets wil weten over een ander land, dan zal die niet aarzelen om zijn/haar Jaarboek van de Wereld-Esperantobond te nemen en iemand uit dat land aan te schrijven. In dat boekje staan namelijk zogenaamde *delegitoj* (afgevaardigden). Bovendien kun je in dat boekje ook mensen terugvinden aan de hand van hun specialiteiten of hobbies: filatelisten evengoed als ornitologen, diamantslijpers enzovoort.

Hoe zit dat nu met niet-Esperantosprekers? Als de informatie niet in het Nederlands, Frans of Engels gepubliceerd is, wordt het dikwijls al moeilijk.

Bijvoorbeeld:

- U hebt een titel van een boek gelezen, uitgegeven in Hongarije. Geen enkele boekhandel kan u helpen. U zou graag hulp vinden van iemand, die ter plaatse de boekhandels raadpleegt en desgevallend het boek opzendt.
- U hebt handelsrelaties in China en uw bedrijf heeft een informatiebrochure laten vertalen bij een vertaalbureau. Maar vooraleer het te laten drukken zou u het willen laten lezen door enkele Chinezen uit het gebied dat je wil bereiken om te vernemen hoe de tekst overkomt, niet bij een handelspartner maar bij een gewone burger.
- U hebt een tekstje dat u binnen de kortst mogelijke tijd in de talen van de EU wil laten vertalen.
- U hebt een probleem met Maltees, Letlands en Litouws. U wil op reis gaan naar een nieuwe bestemming en het organiseren van transport is geen probleem. Maar u wil informatie over het openbaar vervoer vanaf de luchthaven, het trein- of busstation naar uw vakantiehuisje of –appartement. En daarover kan het reisagentschap u geen informatie geven. Zelfs zoeken op websites helpt u niet.
- U maakt een thesis over kruistochten en u zou wel eens willen rapporteren hoe enkele Israëlische studenten over dit onderwerp denken.

Dit zijn maar enkele voorbeelden van gevallen waarbij onze vereniging u misschien kan helpen. De Esperantobeweging is verspreid in meer dan 100 landen. Er heerst een vrij grote solidariteit en hulpbereidheid onder de leden... die uiteraard allemaal in meer of mindere mate Esperanto spreken.

Maar eigenlijk sluit de beweging zich op deze manier af van de buitenwereld. Esperanto is een plantaal, die ontworpen is om internationale contacten te vergemakkelijken en alle mensen hiermee van dienst te zijn. Daarom wil de Vlaamse Esperantobond de mogelijkheden van Esperanto ook openstellen aan niet-Esperantosprekers.

U mag om het even welk probleem met een internationaal karakter vrijblijvend aan ons voorleggen. U kan uw vraag schriftelijk kwijt op volgende adressen: per e.mail (servo@fel.esperanto.be), per fax (03/233.54.33) of per brief (Servo, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen).

Binnen de twee weken laten we u weten of we denken te kunnen voldoen aan uw oproep. Helemaal gratis is de dienst niet: we vragen een symbolisch bedrag, omdat de buitenlandse medewerkers hun onkosten moeten vergoed worden en een geschenkje krijgen a rato van het aantal bestede uren. Maar vragen betekent in geen geval een verplichting en u moet uw akkoord geven over het bedrag eer we de gevraagde dienst uitvoeren.

Probeer het maar eens uit, vragen kost niets!

2005-4 Dit nummer staat nog maar eens in het teken van de talloze gebruiksmogelijkheden van de namen van lichaamsdelen. Daarnaast vindt u ook kommentaar bij lezersbrieven en als vertaaloefening het tweede deel van de ballade van heer Halewijn.

Korpopartoj en kunteksto (6) BUŜO, LANGO, LIPOJ

(N.B. Ĉiuj difinoj kaj multaj klarigoj en la teksto fontas el PIV2 ; DS= De Smedt, N-E°-N)

1) BUŜO, LANGO kaj LIPOJ

Por lernemuloj: Leginte la suban ekzercon, provu rediri ĝin kovrante alterne la partojn markitajn per vertikala linio kaj la nemarkitajn.

1.1) Kiel ni komprenu jenon: Al la buŝo de "oni" neniu povas ordoni[2]?

> "Oni" reprezentas la homojn ĝenerale. La proverbo aludas al tio, kion "oni" diras, al la **onidiroj**[1], la klaĉoj[2]. (Vage geruchten kunnen niet vermeden worden. Een onbekende de mond snoeren is niet mogelijk[DS]).

► **La buŝo kiel senparola komunikilo**

Iuj moviĝoj de la buŝo povas komuniki sentojn.
Kion ekzemple esprimas **pintbuŝeto**[3]?

> Ĝi esprimas prudan[4], puritanan reagon al io (parolo, gesto, konduto, vidaĵo).

1.2) Movoj de la lipoj.

Rideto akompanas kaj esprimas plej ofte afablan senton.
En kiaj cirkonstancoj ies rideto esprimas
a. **plezuron** aŭ amuziĝon? ...

> Kiam ŝi/li spertas ion agrablan.

b. **aprobon**[5]?

> Kiam ŝi/li aprobas ion, opinias ion akceptinda, laŭdinda.

c. **indulgon**[6]

> Kiam ŝi/li emas akcepti, esti malsevera, pardoni.

En tiaj okazoj rideto ... ĉirkaŭ la buŝo.

> **ludas.**

Kiam oni povas rideti **beate**[7]?

> Kiam oni spertas/ĝuas perfektan feliĉon.

Kaj **kompate**[8]?

> Kiam oni sentas kortuŝon pro ies malfeliĉo.

Tamen, rideto povas esprimi ankaŭ malbonajn sentojn, ekz.: 'rideto de kompato' povas esti **malestima**[8a] (PIV). Klarigo:...

> Kompato pri ies stulteco, ies fuŝemo[9].

Kiam oni ridetas **amare?**

> Kiam oni bedaŭras ion neatingitan, ian elreviĝon [10]

Kion esprimas **cinika** rideto?

> Malŝaton por io morale nobla aŭ mokon pri ĝi.

Kio estas **falsa** rideto?

> Rideto, kiu mensoge, false, esprimas afablan senton.

Jen pliaj ridetoj! Kiel vi tradukus? (pluraj eblecoj)

Hij glimlachte ...	Li ridetis ...
	a spite
	b nespontanee
1 *brutaal (onbeschaafd)*	c defie
2 *trotserend*	ĉ impertinente
3 *uitdagend*	d malestime
4 *gedwongen*	e malrespekte
5 *geveinsd*	f provoke
6 *schamper*	g hipokrite
7 *spottend*	ĝ malsincere
	h sardone
	ĥ moke

Solvoj: 1ĉ/e 2a 3c/f 4b 5g/ĝ 6d/h

Kiam oni ridetas **honteme**[11]?

> pro embaraso, pro timideco aŭ plej ofte kiam oni facile kaj senkaŭze emas honti.

Esprimo: *Hij kon niet nalaten te glimlachen.*

> Li ne povis **sin deteni** de rideto.

1.3) Aliaj movoj de la lipoj.

Jen alia movo de la buŝo, pli precize de la lipo: 'Fari la **dikan** lipon' [12]. Tio signifas...

> **paŭti** [13]

Kio do estas 'paŭti'?

> PIV: montri malbonhumoron, malkontentiĝon kaj similajn, **antaŭenigante**[14] la lipojn en grimaceto.

Mord(et)i al si la lipojn[15] montras alian senton:

> Iuj faras tion en signo de (signe de) ĉagreneto (PIV), por **sin regi**[16].

Plia movo de la lipoj estas: '**plenblovi**[17] la lipojn[z]', kio signifas:

> Malafable rigardi, senparole esprimi malŝaton.

Kion volas esprimi iu, kiu **lekas** al si la lipojn?

> Ke li esperas regalon[18].

Testu vin! *Reesperantigu la subajn vortojn kaj uzu ilin en kunteksto.*

1 de geruchten 2 kletspraat 3 pruimenmondje 4 preuts 5 goedkeuring 6 toegeeflijkheid 7 beaat, zalig 8 meewarig 8a minachtend 9 knoeierigheid 10 teleurstelling 11 verlegen 12 de lip laten hangen 13 pruilen 14 naar voren steken 15 zich verbijten 16 zich beheersen 17 opblazen 18 tractatie, onthaal

Oni povas ankaŭ dolĉe **ŝmiri** al iu la lipojn! =?

| Oni nutras lin (figurasence!) per promesoj.

Kelkfoje, por senparole esprimi malŝaton, oni ne malaprobe ridetas nek plenblovas la lipojn, sed oni male...

| vaste **tordas**[19] la buŝon!

1.4) Silenti, silentigi.

Jen pluraj manieroj por diri, ke oni ne parolos, ke oni silentos:

| Mi ne movos la buŝon! [z].
| Mi tenos la buŝon fermita!
| Mi tenos la bekon fermita![z].
| Mi katenos mian langon (en la buŝo)!
| Mi tenos mian langon (en la buŝo) [z].

Silento pri sekreto povas esprimiĝi per bildo: 'Fermita buŝo...muŝon'.

| ne enlasas **muŝon**[z] [20].

Se oni ne konservas (ne tenas) sekreton, oni ...

| malkaŝas[21] ĝin, oni **perfidas**[22] ĝin.

Kio estas 'silentigi iun'? (kelkaj radikoj: parol-, silent-, mut-)

| Malpermesi al iu paroli,
| fari, ke iu ne povu paroli, ke iu silentu, ke iu mutiĝu[23], ke iu fariĝu muta, **mutigi** iun.

Ekkrioj por peti silenton:

| Silente! ne movi la buŝon! ne ekpepi![z]

Kp.: *iem. de mond snoeren*

| Fermi la buŝon al iu[z], ĉeni ies buŝon, mutigi iun

En iuj landoj la gazetaro portas **buŝumon**[24]. Kion tio signifas?

| Ke ĝi ne povas libere paroli, ke ĝi estas cenzurata, ke ŝtata kontrolo funkcias.

Sinonimo de 'buŝumo' estas...

| muzelingo.

Signifo?

| ingo[25] por **muzelo**[26].

La gazetaro estas buŝ... aŭ muzel... .

| buŝumita aŭ muzelingita[27].

Kelkfoje oni mem decidas silenti pri iu afero, tiam oni kat-....

| **katenas** sian langon en la buŝo [z].

Tiam oni memoras la faman komparon kun arĝento kaj oro: ...

| Parolo estas arĝento, oron similas silento[z28].

Zamenhof eĉ pli emfaze laŭdis tion: ..., Dio ... benas.

| Kiu sian langon katenas, Dio lin benas[z 29].

Sed, gardi la silenton pri io povas esti **kompromita** situacio, ĉar: 'Silento ...

| estas konsento[z].

Kelkfoje oni emus 'kovri la buŝon de sia konscienco[z]', kio signifas, ke...

| oni ne volas aŭskulti la **riproĉojn**[30] de sia konscienco.

Se vi ne plu volas **gardi** la silenton, vi ...

| rompas la silenton.

Difino de PIV por 'rompi la silenton':

| malkaŝi ion ĝis nun ne konfesitan.

Kelkfoje oni 'gardas la silenton kun malfermita buŝo'. Ekzemple kiam...

| oni estas silentigita de surprizo, de mir(eg)o[31].

Kiuj **mirgape** rigardas[32] stratan okazaĵon?

| (Strat)gapuloj, gapvaguloj[33].

Pro mirego oni restas / staras la langon ... .

| katenita. Oni ne scias, kion diri[34].

Kiu estis kaj kiam vivis Vilhelmo la Silentema?

| Vilhelmo la unua de Nassau, 1533- 1584

1.5) La buŝo kiel organo de la nutrado.

Eĉ malgranda **muŝo** ne estas sen buŝo[z]. =?

| Ĉiuj devas manĝi!

Jen preskribo[35] por manĝi laŭ la belaj manieroj: 'La lipoj ne montru, ...

| kion manĝis la buŝo [z'].

Kion fari por eviti tion?

| Tiucele oni uzas buŝtukon.

Buŝtuko:

| tuko, kiun oni uzas, por ŝirmi la vestojn kaj viŝi la buŝon dum la manĝado.

Kion pensi pri iu, kiu havas ankoraŭ **lakton** sur la lipoj?

| Ke li estas nespertulo.

Kion aludas tiu dirmaniero?

| Ĝi aludas, ke beboj trinkas lakton.

Ankaŭ trinkado de vino povas postlasi spurojn. Ekzemple?

| I.a. la spiraĵo[36] povas **(mal)odori je** vino, (mal)odori vinon.
| Oni malodoras vinon **per** la buŝo.

En kiuj cirkonstancoj oni diras, ke iu manĝaĵo **venigas** akvon en la buŝon?[37]

| Kiam ĝi ekscitas la apetiton.

Ĉu vere temas pri akvo?

| Temas pri **salivo**. La buŝo salivas pro ĝi.

Testu vin! *Reesperantigu la subajn vortojn kaj uzu ilin en kunteksto.*

19 wringen 20 vlieg 21 onthullen 22 verraden 23 verstommen 24 muilkorf 25 schede 26 muil, snuit 27 muilkorven 28 spreken is zilver, zwijgen is goud 29 zegenen 30 verwijten 31 met open mond (sprakeloos van verbazing) 32 met open mond staan kijken 33 leegloper 34 met de mond vol tanden staan 35 voorschrift 36 de adem , "het uitgeademde" 37 het doet me watertanden

Kiel la vido de iu manĝaĵo povas venigi akvon en la buŝon?

> Pro ekscitado de la salivaj glandoj, pli precize de la parotido[38].

Ĉu nur la vido povas **kaŭzi** tiun reagon?

> Ne, ankaŭ la nura ideo, la mensa bildo.

Pri manĝaĵoj, kiuj ne venigas la akvon en la buŝon: *(Bitter in de mond maakt het hart gezond)*

> **Sanigaĵo** malbongusta, sed efiko plej ĝusta;
> Maldolĉa por la lango, sed saniga por la sango[z];
> Por buŝo **amara**, por koro dolĉa.

Kion signifas kaj kiajn homojn **admonas**[39] jena proverbo: "Pano buŝon ne serĉas [z]"?

> Dezirataj aŭ necesaj aĵoj ne **altrudas** sin[40] mem, oni klopodu por ilin ekhavi.

Se tamen hazarde io venas al la buŝo, se io favora prezentiĝas, jen plia konsilo:

> Se io venas al buŝo, buŝon ne fermu [z].

Se ne: 'Fluis sur lipoj, sed ...

> en buŝon ne **trafis** [z]'.

Alivorte: ...

> Ĝi/Tio iris al ŝi/li **preter** la buŝo [z], ĝi ne profitis al ŝi/li, ŝi/li ne kaptis la okazon.

Efektive, multaj neatenditaj obstakloj povas ekaperi:

> De la buŝo ĝis la manoj estas granda **interspaco**[z].
> Inter la mano ĝis la buŝo ofte **disverŝiĝas** la supo [z 41]

Aliaj homoj vivas per sistemo de **'el mano** al buŝo' [z 42] =?

> Ili ŝparas nenion, vivas senzorge, sen antaŭzorgoj, sen ŝpari.

Alia dirmaniero: Vivi el la poŝo ...

> al la buŝo [Ds].

Perbuŝa kuracado.

Kiajn medikamentojn uzas la perbuŝa kuracado?

> Nur suĉeblajn, trinkeblajn, **gluteblajn**[43] medikamentojn.

Alia perbuŝa pritrakado, kiu uzas neniajn medikamentojn estas la ...

> buŝo-surbuŝa **spirigo** [DS 44].

Lastaj notoj:

faŭko:muil minaca buŝkavo de rabaj bestoj;
aperturo de granda dimensio: faŭko de kanono, forno, puto, tunelo;
ankaŭ buŝo de forno, pafilo, rivero;
buŝaĉo smoel fermi vian ..., faŭkon! hou je smoel;
buŝego = faŭko muzelo, **muzelo:** snuit, muil.

Testu vin! *Reesperantigu la subajn vortojn kaj uzu ilin en kunteksto.*

38 speekselklier 39 ansporen, vermanen 40 zich opdringen 41 tussen lepel en mond valt veel pap op de grond 42 van de hand in de tand leven (zonder (voor)zorgen, zonder te sparen) 43 inslikbaar 44 mond-op-mondbeademing

2) LEZERS SCHRIJVEN

De sam-ano Petro De Smedt mi ricevis kelkajn komentojn. Jen kroma esprimo por diri, ke "Kion koro sentas, lango prezentas": Kio en lia kapo, tio sur lia lango . Mi trovis en PIV por **'een beslagen tong'** la esprimon 'havi ŝliman langon'. Pli bone: 'havi saburan lingvon , kp. PIV *saburo*: 'mukeca materio, kovranta la langon okaze de iuj malsanoj', kio tute precize priskribas la aferon.

La vortoj **'omgangstaal'** kaj **'voertaal'** kaŭzis problemojn. Jen kelkaj difinoj:

	van Dale Groot wbk N.	Grote Prisma Ndl.	Esperanto
iem. over de tong laten gaan, over de tong halen' (1)	over hem spreken, vooral kwaadspreken	---------	Li estas sur ĉies lango.
over de tong gaan, rijden' (2)	het onderwerp van gesprekken zijn (in ongunstige zin)	in opspraak zijn' opspraak': afkeurend gepraat onder de mensen	
'Voertaal'	taal waarin men gesprekken voert, met name die bij het onderwijs en in officieel verkeer...gebruikt wordt'	'gangbare, algemeen gesproken taal (in een meertalig gebied, het onderwijs, in een land, op congressen enz.'.	diskutlingvo (3) kutima, kutime uzata (3a)
Omgangstaal'	de taal in het gewone verkeer, de dagelijkse spreektaal'	'gewone spreektaal'	konversacia, ĉiutaga lingvo (3)
Komparu: 'lingua franca': (ook): beschaafde omgangstaal, in tegenstelling tot de dialecten: (4)			vehikla lingvo

(1) v D Groot wbk N.-Frans: 'casser du sucre sur le dos de quelqu'un' (kwaad spreken van iem)
(2) v D Groot wbk N.-Frans: faire les frais de la conversation
(3) De Smedt N-E-N; (3a) De Smedt privata komunikaĵo;
(4) Verschueren, Groot geïllustreerd wbk.

En la konversacia rondo de sam-ano H. Wernik oni serĉis taŭgan tradukaĵon por la ndl. ***de Wadden, de Waddeneilanden, de Waddenzee.***
wad: doorwaadbare plaats (v Dale), *waden* vadi, *wad* ŝlimejo (DS) (ŝlimejo *ook modderpoel*), *doorwaadbare plaats* travadejo (DS), *Waddenzee* Middelkoop: Vadomaro (ne plu ĉe DS). Post komparo kun i.a. anglaj kaj germanaj tradukaĵoj, la klubanoj preferas 'Marvadejoj' kaj 'Vadomaro'. Komentoj kaj sugestoj bonvenaj!

Ŝati.
S-ino Schouten-Buys eksciis en sia klubo, ke la tempo de la verbo 'ŝati' estas erara en frazo kiel jena: «Recitis gasto, kaj mi ŝatis liajn poemojn». Kial? La klarigo estas, ke verboj kiel *(mal)ami, admiri, (mal)estimi* esprimas daŭran staton, kiu normale ĉesas, kiam ili uziĝas en la preterito. Oni pli klare sentas tiun diferencon en paroj kiaj *amita/amata, estimita/estimata, admirita/admirata* kaj similaj. Amita virino ne plu estas amata, estimita ne plu estas estimata ktp. La is-formo montrus do, ke la aŭskultinto ne plu ŝatas la poemojn nun kaj la ĝusta formo estus 'ŝatas'. Tiu-ĉi aspekto de daŭro ŝajnas al mi malpli drasta en rakonto, kie oni prezentas sinsekvajn okazaĵojn, inter kiuj ankaŭ 'ŝati', kiu tiam uziĝas pli ekzakte en la senco de 'ekŝati'. Mi supozas, ke plej ofte la parolanto tamen ne trovas necese, precizigi la nuancon de 'ŝati'. En la moderna lingvo-uzo 'ŝati' ofte perdas tiun aspekton de daŭro, precipe en ĝia uzo kun infinitivoj. En PIV2 troviĝas jam ekzemplon tian: «Mi ŝatus starigi ĉi-kuntekste kelkajn demandojn» (el magazino Monato). Oni povas bedaŭri tiun evoluon, la demando estas, ĉu oni povas haltigi ĝin.
Por eviti 'ŝati': laŭ modeloj el PIV (ĝui delikatan manĝon, ĝuu vian vivon[2]) mi proponas al perfektistoj 'mi ĝuis / mi frandis liajn poemojn'.
Pliaj komentoj pri ricevitaj leteroj en venonta numero!

3) VERTAALOEFENING

Heer Halewijn (2)

45	Zo menig haar dat zij ontbond,
	Zo menig traantje haar ontron (ontvloeide).
47	Zij reden met malkander voort
	En op de weg viel menig woord.
49	Zij kwamen al aan een galgenveld,
	Daar hing zo menig vrouwenbeeld.
51	Alsdan heeft hij tot haar gezegd:
	«Mits gij de schoonste maget zijt,
53	Zo kies uw dood ! Het is nog tijd!»
	«Wel, als ik dan hier kiezen zal,
55	Zo kies ik dan het zweerd voor al.
	Maar trek eerst uit uw opperst kleed,
57	Want maagdenbloed dat spreidt zo breed,
	Zo 't u bespreidde, het ware mij leed.»
59	Eer dat zijn kleed getogen was,
	Zijn hoofd lag voor zijn voeten ras,
61	Zijn tong nog deze woorden sprak:
	«Ga ginder in het koren
63	En blaas daar op mijnen horen,
	Dat al mijn vrienden het horen!»
65	«Al in het koren en ga ik niet,
	Op uwen horen en blaas ik niet,
67	Moordenaars raad en doe ik niet.»
	«Ga ginder onder de galge
69	En haal daar een pot met zalve
	En strijk dat aan mijn roden hals!»
71	«Al onder de galge ga ik niet,
	Uw rode hals en strijk ik niet,
73	Moordenaars raad en doe ik niet.»
	Zij nam het hoofd al bij het haar,
75	En waste 't in een bronne klaar.
	Zij zette haar schrijlings op het ros,
77	Al zingend en klingend reed ze door 't bos.
	En als zij was ter halver baan,
79	Kwam Halewijns moeder daar gegaan:
	«Schoon maagd, zaagt gij mijn zoon niet gaan?»
81	«Uw zoon heer Halewijn is gaan jagen,
	G'en ziet hem weer uw levensdagen.
83	Uw zoon heer Halewijn is dood,
	Ik heb zijn hoofd in mijnen schoot,
85	Van bloed is mijne voorschoot rood.»
	Toen ze aan haar vaders poorte kwam,
87	Zij blaasde den horen als een man.
	En als de vader dit vernam,
89	't Verheugde hem dat zij weder kwam.
90	Daar werd gehouden een banket,
	Het hoofd werd op de tafel gezet.

mondelinge overlevering,
opgetekend in de 19de eeuw.

Vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek sturen:
Emiel Van Damme,
Albert -I- straat 44, B-1703 Schepdaal.
retadreso: emile.vandamme@belgacom.net

LENTEWANDELING SEL-"LA HIRUNDO" 2005

Op 21 mei jongstleden vond de vijfde lentewandeling van de scouts-afdeling van de Tiense esperantovereniging plaats. De organisatoren, Stein Hautekees en Wim Depré, hadden gekozen voor een "korte" wandeling op geaccidenteerd terrein in de buurt van het kasteel van Modave nabij Hoei. Een uitstekende keuze! Het programma en Frank de Boosere brachten heelwat esperantosprekende wandelaars uit Tienen en Leuven aan de start.

Na één kilometertje opwarming, voor een stuk parallel met het riviertje de Hoyoux, werden we al vergast op het aperitief: Maitrank met sinaasappel en een knabbeltje. Daarna trokken we verder door de lichtgolvende en landelijke omgeving. Aangezien de aangekondigde 5 kilometer onderweg zowat verdubbeld waren, gingen de minst vermoeiden de auto bijhalen en even later keken we rustig toe hoe onze scouts met de hulp van enkele vrijwilligers een pannenkoekenpiknick in open lucht opbouwden op de parking van het kasteel.

De gasten op het huwelijksfeest binnen heeft het zeker niet beter gesmaakt dan ons tijdens die niet alledaagse woudloperskeuken van het jaar 2005. Dat de scouts-afdeling van onze vereniging (SEL) ook nog eens alles gratis aanbood om de vijfde opeenvolgende lentewandeling te vieren, werd door iedereen op applaus ontvangen. Proficiat Stein en Wim! Uiteraard kon La Hirundo bij dit gulle gebaar niet achterblijven en daarom nodigden wij alle aanwezigen uit om op onze kosten de dorstige kelen af te koelen in het dorp. Op een heerlijk terrasje in de dorpskom streek de hele groep neer en deed zich te goed aan nationale of lokale specialiteiten.

Voor volgend jaar mogen ook esperantosprekers en sympathisanten uit andere verenigingen die bij ons eens de sfeer willen opsnuiven alvast 1 mei 2006 noteren. Die wandeling zal wellicht in de omgeving van Tienen plaatsvinden waar, net als op het vierlandenpunt (het reisdoel van onze 2-daagse excursie in september) heel wat meer te beleven en te zien valt dan sommigen zich kunnen voorstellen. Alle lezers van Horizontaal zijn dus van harte welkom volgend jaar.

Inlichtingen over "La Hirundo", SEL en hun vele activiteiten: bert.boon@skynet.be.

De zomer is al met veel hitte aangebroken; misschien hét moment om wat over literatuur te beginnen. Om lekker thuis te lezen, weg uit de hete zon, of juist wel in de zon. Of om te lezen tijdens de regen die spreekwoordelijk vóór de zonneschijn komt...?

Maar wat zou je zo het beste lezen in het Esperanto? Een goeie vraag die wellicht menig beginnend Esperantist bezighoudt. Ziehier dan ook een kort overzicht van boeken die het lezen zeker waard zijn, gerangschikt volgens niveau. Uiteraard zal deze lijst niet allesomvattend zijn; ik heb me voornamelijk gebaseerd op eigen lees-ervaring én op wat nog te verkrijgen is bij de VEB.

1. Didactische romans, speciaal geschreven voor de beginnende esperantist met weinig woordenschat:

- Gerda Malaperis (Claude Piron) - 4 euro
- Karlo (Edmond Privat) - 1.51euro

2. Lectuur voor beginnende lezers met een basis-woordenschat:

- Verda koro (Julio Baghy) - 3.36 euro
- Kion ajn (Sten Johansson) - 8.40 euro
- Katrina malfruas (Sten Johansson) - 5 euro
- Vojaĝo kun Katrina (S. Johansson) - 5 euro
- Krimo de Katrina (S. Johansson) - 4.20 euro

3. Lectuur voor gevorderden die hun woordenschat willen uitbreiden en zich verder willen oefenen in de taal:

- Faktoj kaj Fantazioj (Marjorie Boulton) - 13.80 euro
- La kisa malsano (Claude Piron) - 12 euro
- De vilaĝo al ĉefurbo (Gbeglo Koffi) 3.60 eur
- Ili kaptis Elzan (Johan Valano) - 9.30 euro
- Lito apud la fenestro (Betty Salt) - 4.80 euro
- Tridek roluloj (Stephan McGill) - 3.94 euro
- Vere aŭ fantazie (Claude Piron) - 13.50 euro

4. Esperanto-literatuur: (Gebaseerd op de basis-literatuurlijst van William Auld. De uitgeputte werken werden weggelaten en enkele recentere werken toegevoegd. Alle vermelde werken zijn van hoogstaand literair niveau, zowel qua taal als qua inhoud.)

ROMANS

La ŝtona urbo (Anna Löwenstein) - 24 euro: *historische avonturenroman, één van de beste Esperantoboeken!*

Hetajro dancas (Eli Urbanova) - 17.49 euro: *autobiografische, hoog aangeprezen roman zonder taboe, erotisch gentint*

Kiel akvo de l' rivero (Raymond Schwartz) - 18.20 euro: *Goed geschreven fictie over een jonge Fransman die de vooroologse jaren in Duitsland doorbrengt en daar vrienden heeft. Maar dan breekt de oorlog uit...*

Kredu min, sinjorino. (Cezaro Rossetti) - 13.20 euro. *Autobiografische, komische roman over een handelaar in kookpotten e.d.*

Viktimoj (Julio Baghy) - 9 euro: Zeer goede *autobiografische roman over het leven van een Hongaarse krijgsgevangene in Rusland.*

Sur sanga tero (Julio Baghy) - 9 euro: *Enigszins een vervolg op* Viktimoj, *doch met andere personages.*

Sur kampo granita (Istvan Nemere) - 9 euro: *Over een Duitse ex-officier die tijdens de tweede Wereldoorlog in Italië een familie heeft laten terechtstellen.*

Ombro sur interna pejzaĵo (Spomenka Ŝtimec) - 13.20 euro : *Hedendaagse roman over het verwerken van liefdesverdriet.*

Koko krias jam! (Ferenc Szilágyi) - 13.50 euro: *Bundel novelles van een vooraanstaand stylist die helaas niet de bekendheid heeft die hem toekomt.* Granda aventuro (9.75 euro) *is zijn tweede bundel novelles.*

Jen la sablo de mia klepsidro. Taglibro 1983-1986 (Vinko Oŝlak) - 7.50 euro: *Dagboek van een Slovaak in Triëst. Een zeldzaam genre in het Esperanto. Een aanrader!*

Homoj sur la tero (Stellan Engholm) - 12

euro. *Het verhaal van drie generaties van een boerenfamilie. Bekroond met de eerste prijs in de romanwedstrijd van Literatura Mondo (1931).*

Tarokoj kaj epokoj (Chris Declerck) - 38 euro. *Literatuur van eigen bodem.*

POËZIE

- Duonvoĉe (G.E. Maura) - 6.71 euro: *Bevat het prachtige gedicht 'Sensmemoro'.*
- El sisma zono (Mikaelo Giŝpling) - 7.40 euro. *Uit de Stafeto-reeks.*
- Eroj (Marjorie Boulton) - 16.50 euro
- Fajro sur mia lango (Edwin De Cock) - 3 euro. *Dichtbundel van de Zuidafrikaanse dichter. Succesvol in de jaren 60.*
- Ibere Libere (Neves, Kamaĉo, Dek, Fernàndez) - 12 euro. *Een pareltje van de zogenaamde* Ibera skolo.
- La infana raso (William Auld) - 9.90 euro. *Een must voor elke Esperantist.*
- Invit' al japanesko (Miyamoto Masao) - 2.70 euro
- Kvaropo (Auld, Dinwoodie, Francis, Rossetti) - 21.80 euro. *Een must voor elke poëzie-liefhebber. Hét boek van de zgn. Brita Skolo.*
- Libro de Amo (Peter Peneter) - 6 euro. *Erotische gedichten.*
- Merlo sur menhiro (Goodheir) - 8.94 euro
- Meznokto metropola (Krys Ungar) - 9.50 euro: *Bevat verschillende bekroonde gedichten (Belartaj Konkursoj)* .
- Pinta krajono (Reto Rossetti) - 3 euro
- Streĉita kordo (Kalomano Kalocsay) - 9.60 euro
- Ŝtupoj sen nomo (Baldur Ragnarsson) - 2.70 euro
- Tie ĉi tie (Mikaelo Giŝpling) - 10 euro. *Een aanrader!*

TONEEL

Konto de l' Vivo (Paul Gubbins) - 13.50 euro. *Bundel van 4 toneelstukjes, waarvan 2 bekroond (Belartaj Konkursoj). Een aanrader!*

Interkona mateno (Sten Johansson) - 5 euro: *4 toneelstukjes, waarvan 2 bekroond (Belartaj Konkursoj). Het lezen/spelen waard!*

Ni vivos (Julian Modest) - 2.24 euro: *Documentair drama over de laatste dagen uit het leven van Lydia Zamenhof, dochter van...*

Servorajto+La sinmortigo (Geraldo Mattos) - 5.97 euro.

5. Humoristische boeken, niet alle tot de zgn. 'basisliteratuur' gerekend, doch zeker de moeite waard om te lezen.

El la vivo de bervala sentaŭgulo (Louis Beaucaire) - 7.44 euro. *Satirische verhalen die de Esperantobeweging parodiëren. Voortreffelijk!*

Kun siaspeca spico (Raymond Schwartz) - 9 euro. *Van de hand van de meester der woordspelingen. Een must voor elke taalvirtuoos.*

Humuro laŭ la skota maniero (A., R. Pettyn) - 4.80 euro. *Verzameling schotse grappen.*

Kredu min, sinjorino. (Cezaro Rossetti) - 13.20 euro. *(zie punt* 4. literatuur*)*

Besluit

Zoals je ziet is er originele literatuur beschikbaar voor ieders smaak. Bovendien valt het op dat er auteurs van bijna alle uithoeken ter wereld hebben bijgedragen aan het literair landschap van Esperanto: van Zuid-Afrika tot Japan, Zuidoost-Europa tot Scandinavië.

Alle boeken zijn verkrijgbaar bij de Vlaamse Esperantobond. Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen. Tel. 03/234.34.00. E-post: retburiko@fel.esperanto.be of via www.retbutiko.net

Lode

Soldaat en polyglot
Het Amerikaans leger zal voortaan rekening houden met de talenkennis bij de selectieprocedure. Onder meer van Arabisch is te weinig kennis in huis en technologie levert geen oplossing. (Vacature, 9.4.2005)

De wereld verengelst
Smoking, footing, bronzing, pressing, lifting, mobbing, standing... Allemaal woorden die Europeanen courant gebruiken, maar die in Engeland zelf totaal onbekend zijn of een heel andere betekenis hebben. (International Herald Tribune, 12.4.2005, via Taalpost)

Gratis vertaling op GSM?
Verschillende websites bieden gratis vertalingen aan. Wie op straat plots met een vertaalprobleem geconfronteerd wordt, kan via zijn GSM hulp krijgen van http://mobile.freetranslation.com. (Tijdnet, 15.4.2005 - op de site kan je inderdaad teksten intikken en laten vertalen, maar uitleg over hoe het via gsm moet ontbreekt.)

Koolmijnen
De veiligheidsvoorschriften in de resterende Duitse steenkoolmijnen zijn strikt. Zo mogen er enkel arbeiders werken die in het Duits gegeven instructies begrijpen. Sommige Oost-Europese uitzendkrachten die er actief zijn begrijpen echter zo goed als geen Duits. (Der Spiegel, 15/2005)

Radio via internet
Magix Webradio Deluxe is een nieuw programma voor luisteraars van internetradio's. Je kan er opnames mee programmeren, meerdere programma's tegelijk opnemen... (ARD teletekst, te bestellen bij www.magix.de, 19,99 euro, Duitstalig)

Eurospeak
'Er zijn niet genoeg tolken en vertalers voor alle mogelijke taalcombinaties. De oplossing van de EU is Engels als "hub" te gebruiken. Dit is te begrijpen, maar het vertaalproces wordt erdoor vertraagd en het risico op misverstanden verhoogt. Het resultaat is een soort "Eurospeak", een soort Engels vol jargon dat ontworpen is voor insiders en alleen door hen begrepen wordt.' (Headquarters, tijdschrift voor congresorganisatoren, april 2005)

Taalencyclopedie
Op http://www.ethnologue.com/ethno_docs/contents.asp staat 's werelds grootste encyclopedie over talen. Het werk bevat informatie over de 6912 bekende levende talen.
Het werk is niet perfect. Zo wordt over het Nederlands in België verwarring gesticht door het de ene keer Dutch te noemen en de andere keer Vlaams. (Taalpost)

Taalcheques
Brusselse werklozen die een minstens halftijdse job bemachtigen en een minimale kennis van de tweede landstaal bewijzen, kunnen een cheque van tot 2.250 euro krijgen, waarmee ze hun talenkennis kunnen vergroten in een school naar keuze. (Metro-F, 30.5.2005)

Talen in het basisonderwijs
Op http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13480 staat een omzendbrief (11.6.2004) over vreemdetalenonderwijs in het gewoon basisonderwijs, met een bijlage over het aanleren van (vreemde) talen vanaf jonge leeftijd (http://edulex.vlaanderen.be/edulex/ozb/13480_bijlage.doc (FORM00751)). (www.nt2.be, VCOV, Ouderlink, mei 2005)

Europees Parlement
Europa is niet rijp voor een echt parlement, omdat het continent het belangrijkste daarvoor mist: een gemeenschappelijk volk met een gemeenschappelijke taal. (Der Spiegel, 24/2005, in een artikelenreeks over de Europesen Unie)

Esperanto

Ludovikito overleden

ITO Kanzi, wereldwijd gekend als Ludovikito, is overleden op 25 aprilo 2005. Hij werd geboren in 1918 en leerde Esperanto in 1959. In 1973 begon hij met de publicatie van het volledige werk van Zamenhof. In 1998, toen hij al 55 boekdelen verzameld had, werd hij hiervoor gehuldigd, maar hij bleef verder o.m. brieven verzamelen. Zijn werk wordt beschouwd als een van de belangrijkste projecten uit de Esperanto-geschiedenis.

Muziek

Alle nieuws over muziek in het Esperanto is te vinden op www.ikso.net/kantaro/ ('la libera esperanto-kantaro') en www.vinilkosmo.com (de belangrijkste Esperanto-muziekuitgeverij).

Wikipedia

Bij het internationale, veeltalige encyclopedisch project 'Wikipedia' wordt wekelijks het 'artikel van de week' gekozen. Eind april was het bekroonde artikel een tekst over Antoni Grabowski, een Pool die in de beginperiode van het Esperanto veel vertaald heeft en zo mee aan de basis ligt van de taal. Het artikel (http://eo.wikipedia.org/wiki/Antoni_GRABOWSKI) werd ook al onmiddellijk in enkele tientallen andere talen omgezet. (ret-info)

Postzegels

Guy Dauphin verzorgt op http://dauphin.guy.free.fr/ (in het Frans en het Esperanto) een site over Esperanto-postzegels. Hij stelt de pagina's ook ter beschikking van wie zegels wil kopen of verkopen. De site is gemaakt met Microsoft FrontPage Express 2.0 en dat programma lijkt weinig Esperanto-vriendelijk te zijn...

Amsterdam

De Esperanto-collectie van de Universiteit van Amsterdam (deels de collectie van Esperanto Nederland, 3000 titels) is gecatalogeerd en kan (via een zoekscherm) geraadpleegd worden op http://opc.uva.nl. (Wim Jansen, via BJA)

De gegevens over de clubprogramma's moeten op de redactie toekomen vóór de 10de van elke even maand. Laattijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFO-pagina opgeslagen, zodat men via het internet het juiste programma kan opvragen.

ANTWERPEN – Groep "Esperanto-Antwerpen"
www.geocities.com/esperanto_antwerpen

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.15 uur. Iedereen is welkom.
Let op: Tijdens de vakantiemaanden is het programma niet vast: als een buitenlandse gast zich aanmeldt of als een lid een onvoorzien voorval in de Esperantowereld meemaakt, wordt het programma aangepast.
vrijdag 1 juli: Diamontage van Joris Peperstraete: "Het land van de ongetemde Karamojong".
vrijdag 8 juli: Diamontage van Joris Peperstraete: "Egypte".
vrijdag 15 juli: Diamontage van Joris Peperstraete: "Slovenië".
vrijdag 22 juli: Diamontage van Joris Peperstraete: "Het eeuwige Griekenland".
vrijdag 29 juli: Diamontage van Joris Peperstraete: "Van Dakar naar Abidjan".
vrijdag 5 augustus: Videofilm over "Bona Espero" in Brazilië.
vrijdag 12 augustus: Verslagen over het Wereld-Esperantocongres in Vilnius.
vrijdag 19 augustus: Verslagen over jongerencongressen en -bijeenkomsten.
Vrijdag 26 augustus: voordracht van Kimie Markarian-Oszawa over interessante evoluties in de Soroban-wereld.

Meer details over het programma kan je vinden op de web-pagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Of telefonisch via 03 234 34 00.

BRUGGE – Paco kaj Justeco
We proberen opnieuw maandelijks of tweemaandelijks een activiteit te organiseren, afwisselend een lezing/voorstelling en een uitstap. In juli en augustus zijn er geen activiteiten voorzien, maar op 1 oktober gaan we naar de tijdelijke tentoonstelling over het Belgisch koloniaal verleden in Kongo en dit in het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika te Tervuren. Meer info in de volgende Horizontaal. Belangstellenden uit andere kluboj van harte welkom! Omwille van de praktische organisatie, wel graag een seintje aan Heidi_Goes@yahoo.com.

Van 22/9 tot 27/10 telkens van 19u30 tot 21u30: beginnerscursus in de lokalen van Wegwijzer (Beenhouwersstraat 9, 8000 Brugge). Lesgever is Bart Demeyere. Aarzel niet om geïnteresseerden op de hoogte te brengen! Meer info bij Bart (050/673098 of Bart.Demeyere@Esperanto.be) of Heidi (050/675178 of Heidi_Goes@yahoo.com)

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo
http://users.belgacom.net/EBG

Opgelet: nieuwe vergaderplaats: gebouw Van Maerlant, op de hoek van de gelijknamige straat en de Belliard-straat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij metro-station Maelbeek. Aangezien dit gebouw tot de Europese Instellingen behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieve zich op voorhand aan te melden:
Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14, helene.falk@skynet.be

Volgende bijeenkomst: 21 september.

Om per e-post op de hoogte gehouden te worden van de activiteiten van de Brusselse groep, stuur je een leeg berichtje naar: esperanto-en-bruselo-subscribe@yahoogroups.com.

GENT – La Progreso
http://www.esperanto.be/gent

Clubhuis: "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

Geen programma in juli en augustus.

Vrijdag 23 september: Petro De Smedt geeft ons inzicht in de problemen bij het samenstellen van het nieuwe Esperanto woordenboek.

HASSELT – Esperanto-klubo Hasselt
Inlichtingen: Marcel Aerts, tel.: 011 72 00 75.

KALMTHOUT – La Erikejo
http://users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm

Bijeenkomsten vinden telkens plaats vanaf 20 uur in het Parochiecentrum van Heide (achter de kerk, vlakbij het NMBS-station *Heide)* tenzij anders vermeld.

Zaterdag 2 juli: Bezoek aan Esperantogroep van Zeeland. Programma: Samenkomst in Westkapelle om 13.30u in restaurant Westkaap voor koffie. Wandeling naast de kreek. (ontstaan in de 2de Wereldoorlog tijdens de inundatie) Bezoek aan het Polderhuis in Westkapelle (dijk en oorlogsmuseum). Avondmaal naar eigen keuze in restaurant De Wok in Koudekerke. De Zeeuwse Esperantogroep is ook uitgenodigd. Info + deelname melden bij Mireille Storms op 03 666 83 19.

Geen activiteit in augustus!

Donderdag 15 september: Alle aanwezigen bereiden een klein verhaal voor van een tiental minuten over de vakantieperiode.

Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49, e-post: wma.desmet@belgacom.net

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"
Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
esperanto.kortrijk@esperantoland.org
Opgelet: Nieuwe locatie voor onze activiteiten: Erfgoedhuis zaal 2, O.L.Vrouwstraat 45 te Kortrijk tel. 056 27 74 24. Elke vierde maandag van iedere maand (met uitzondering van juli en augustus). De derde maandag indien de vierde een feestdag is.

Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen bij verandering van locatie.
De **stadsbibliotheek van Kortrijk** beschikt over een uitgebreid **Esperantofonds**. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken. Geef een seintje aan Daniëlle Demeyere, bibliothecaris tel. 056-27 75 00 (algemene balie). Of stuur een berichtje naar Daniëlle.Demeyere@kortrijk.be.

LEUVEN - Esperanto 3000
http://www.esperanto.be/esperanto3000

Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven. Voor de meest recente informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze webpagina.

woensdag 14 september: Informatie avond : Esperanto van 20.00 - 23.00 uur.

zaterdag/zondag 8-9 oktober: **spoedcursus Esperanto** te Winksele/Leuven (9-17 uur)

Info: Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris@versateladsl.be

LONDERZEEL
Cursus voor beginners elke dinsdag 14-16 u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22 u. in Hof ter Winkelen.
Informatie en contact: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of: J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

NOLIMES (Nord-Limburga Esperanto-Societo) (met zetel in PEER)
http://users.skynet.be/sky53810/

NOLIMES vergadert elke eerste donderdag van de maand van 20 tot 22u in Cultureel Centrum "'t Poorthuis", Zuidervest te Peer.

De elementaire cursus wordt gegeven op de overige donderdagen van de maand, zelfde plaats en tijd, door Henri Schutters.
Iedere woensdag voormiddag van 10 tot 12 u leidt Julia Kelchtermans ook een elementaire cursus Esperanto in het kader van de stedelijke taalateliers.

OOSTENDE – La Konko
Inlichtingen bij Marc Cuffez, tel. 0486 36 23 65 of bij Else Huisseune, tel.: 059 43 30 58. E-post: la.konko@tijd.be

Op *woensdagen 13 juli* en *27 augustus* van 15-17 uur is er een bijeenkomst gepland. Wie tijdens de zomer aan de kust verblijft is van harte welkom. Meer info bij Raymond Wylleman Tel 059 502708. Andere activiteiten zijn er niet. Er zullen wel enkele leden aanwezig zijn op de congressen van UEA, TEJO en SAT.

Op *zaterdag 3 september* gaat het grote leerplein door op het plein voor het stadhuis. Dit gebeurt

tijdens de braderie van de Alfons Pieterslaan. La Konko zal daar aanwezig zijn met een stand. Begin september zijn er ook proeflessen in de bibliotheek. Data zijn nog niet gekend.

Maandag 12 september : Info-avond voor nieuwe cursisten en begin nieuw werkjaar (19u tot 21u).

Voor meer informatie : Marc CUFFEZ (0486 362365) of Else HUISSEUNE (0473 528418) of via het e-postadres : lakonko1987@yahoo.fr of marc.cuffez@telenet.be

La Konketoj
(Info: Els Huisseune tel 059 43 30 58)

TIENEN – La Hirundo
http://home.tiscali.be/lahirundo/

juli en augustus: geen activiteiten
Woensdag 14 september: start basiscursus

Voor info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 52 46.

TURNHOUT
Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/Warande, Congoplein 1, Turnhout.

ROTTERDAM – Merkurio
Samenkomst de 1ste en 3de woensdag – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centra Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam.

RADIO-UITZENDINGEN
Voor een overzicht van de uitzendingen in Esperanto én een archief, surf naar:
http://www.radioarkivo.org

ESPERANTO-AKTIVECOJ INTERESAJ POR FLANDROJ

Dank' al la junula asocio FLEJA, ĉiuj povas tre facile havi superrigardon pri la Esperanto-aktivecoj en kaj ekster Flandrio; laŭ kronologia arangô:
http://users.telenet.be/esperanto/fleja/aktivecoj.htm

Interessante webstek: www.gvidilo.org

Ga je deze zomer op reis naar het buitenland en je wil weten of zich in de buurt een Esperanto-centrum bevind? Of een Esperanto-monument? Op de webstek **www.gvidilo.org** kan je het opzoeken, soms zelfs met foto's!

Ga naar 'Sercxado', dan kan je eerst het kontinent selecteren. Neem je Afrika, dan krijg je melding van 4 resultaten (zie onderaan: "4 elektitaj slipoj"). Als je dan op de knop EK' klikt, krijg je de resultaten.

Voor een kontinent als Europa krijg je 248 resultaten, dus kun je beter verder selecteren volgens land…

Veel plezier!

Hotelo Esperanto (Slovakije)

Kasteel Grésillon (Frankrijk)

Contactadressen in Vlaanderen

AALST *La Pioniro*, H. Dossche, Asserendries 103, 9300 Aalst, tel.: 053 70 17 89.
ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, E-post: esperanto-antwerpen@fel.esperanto.be
BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, 8310 St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@xs4all.be.
BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14, E-post: helene.falk@skynet.be
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, E-post: gent@esperanto.be
HASSELT M. Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tel.: 011 72 00 75. E-post: marcel.aerts1@pandora.be. - A. Claessen, Zonnebloemstraat 13, 3590 Diepenbeek, tel.: 011 72 60 65 E-post: albert.claesen@pandora.be.
KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49. zie ook: users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm
KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: esperanto.kortrijk@esperantoland.org - Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.
LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris@versateladsl.be.
LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.
OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm). - Raymond Wylleman, tel.:059 50 27 08, E-post: la.konko@tijd.com
PEER *Nolimes* H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be.
ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK
TIENEN *La Hirundo* B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46, e-post: bert.boon@skynet.be.
TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+fax: 014 45 13 29. E-post:dan.vanherpe@pandora.be

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Joh.Heijstra, Breedelaan 69, 1851 MB Heiloo, tel.(072) 5332344.
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, 7607 AL Almelo. Tel. 0546 819403.
APELDOORN: Mevr. A. Schouten, Dintel 20, 733 MC Apeldoorn. Tel. 055 5332923.
BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.
DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.
DEN HELDER *Esperanto-klubo Den Helder*, Kruiszwin 1205, NL-1780 LE Den Helder.
DEVENTER zie ALMELO.
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.
GRONINGEN *Esperantocentrum*, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88.
HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.
HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.
KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.
LEIDSCHENDAM-VOORBURG: M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: marjet.erasmus@zonnet.nl
MIDDELBURG zie KAPELLE
ROTTERDAM *Merkurio* P. Schuil, Park Vossendijk 331, 3192 XG Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
TANEF/La Migranto Aad Demmendaal-o/d Brouw, Boekenrode 11, NL-3085 JA Rotterdam. E-post:a.m.demmendaal@planet.nl.
TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
VOORBURG: zie Esperantogroep LEIDSCHENDAM-VOORBURG
WIJLRE Esperantogrupo Marnolando, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.
ZAANDAM Esperantocentrum PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. E-post: esperanto@esperanto.be. Internet: www.esperanto.be
Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: yves@esperanto.be.
Esperanto-Nederland, Tulpstraat 110, 2841 AE Moordrecht (Nederland), Tel.: 0182-374058, E-post: sekretario@esperanto-nederland.nl.
Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea@inter.nl.net.
Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Stein Hautekees, St Gillisplein,17 B-3300 Kumtich- Tienen, stein.hautekees@advalvas.be Zie ook: www.lahirundo.yucom.be
Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge@brutele.be.
Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel:059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Ivo Durwael, Paul Gilsonlaan 5, 2650 Edegem, 03 440.30.92 ivo@fel.esperanto.be
Ondervoorz.: Frans Croon, Laarstraat 56, 1910 Kampenhout, 016/65.59.44, frans.croon@kampenhout.be
Ondervoorz.: Flory Witdoeckt, Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, 059/70.29.14, flory@witdoeckt.be
Penningm.: Remy Sproelants, Tumulusstraat 18, BE 3583 Paal-Beringen, t+f: 011/432010, respro@biz.tiscali.be
Secretaris: Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2020 Antwerpen, 03/899.08.73, lodchjo@yahoo.com
Bestuurslid: Agnes Geelen, Oudedoncklaan 20, 2100 Deurne agnes@esperanto.be
Bestuurslid: Walter vandenkieboom, Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, 059/70.29.14
Bestuurslid: Rob Ebenau, Mansionstraat 20, 2990 Wuustwezel rob.ebenau@pandora.be
Bestuurslid: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk jean-pierre.allewaert@pandora.be

ISSN-0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X

Kalender voornaamste Esperanto-activiteiten

Voor meer informatie, contacteer de Vlaamse Esperantobond
03/234 34 00 of esperanto@esperanto.be

23- 30 julio
90-a Universala Kongreso de Esperanto, Vilnius, Litovio.
Retadreso: litova.ea@mail.lt, http://www.esperanto.lt/uk2005/index.html

31. julio - 7. aŭgusto
61-a Internacia Junulara Kongreso en Zakopane, Pollando. http://www.tejo.org/ijk
Retadreso: ijk@tejo.org

1 - 14. aŭgusto
Intensa kurso por kursestroj kaj instruistoj en Herzberg. http://www.ic-herzberg.de/
Retadreso: esperanto-zentrum@web.de

6 - 12. aŭgusto
Somera Festivalo, kunlude kaj kunstude en Barlaston, Britio. 3-nivela staĝo, eblecoj turismi. Retadreso: eab@esperanto-gb.org
http://ourworld.compuserve.com/homepages/PGubbins/barlasto.htm

13 - 20. aŭgusto
9-a Internacia Renkontiĝo Francio (Bretonio). Inf: Jean-Pierre Ducloyer, Tel: +33.2.99.09.71.92 , Retadreso: jeanpierre-ducloyer@club-internet.fr ,
http://www.plouezec.fr/esperanto.html

11 - 13. novembro
Studo-semajnfino de Esperanto Nederland (Pluraj niveloj) en Vlaardingen.
Retadreso: studieweekeinde@wanadoo.nederlands, http://www.esperanto-info.nl/bonvenon/studweekesp.php